

Instructie voor de docent

Het Nederlandse koninkrijk kent een zeer multicultureel karakter. In de grondwet worden verschillen erkend en wordt gelijkwaardigheid betracht. In het eerste artikel van de grondwet staat het discriminatieverbod en het gelijkheidsbeginsel centraal. Leerlingen leren hoe divers de Nederlandse bevolking is en ze worden gestimuleerd om na te denken over de mogelijke gevolgen van diversiteit.

Korte omschrijving van de werkvorm

De leerlingen krijgen een uitspraak te lezen over een belangrijke migrantengroep uit de Nederlandse geschiedenis vanaf 1815. Zij moeten raden uit welk land de bedoelde migranten komen. Na de opdracht, kan de docent de migrantengroepen kort met de leerlingen bespreken door ze in een (zelf getekende) tijdbalk te plaatsen.

Tip

U kunt deze opdracht een wedstrijdelement geven door leerlingen punten te geven voor goede antwoorden. Bij de antwoorden die ze niet goed hebben, kunt u hen een tip geven (zie docentenbijlage). Als de leerlingen het antwoord weten na een tip, krijgen ze een halve punt.

Leerdoelen

Leerlingen weten van de belangrijkste bevolkingsgroepen in Nederland wanneer en waarom ze naar Nederland zijn gekomen.

Duur

20-30 minuten

Benodigheden

Voor iedere leerling een werkblad (in kleur).

Wat doet de docent?

1. De docent zorgt dat iedere leerling (of ieder duo) een werkblad heeft. Hij geeft de leerlingen een seintje wanneer ze aan de opdracht mogen beginnen. De leerlingen starten zelfstandig de opdracht.
2. De docent tekent alvast een tijdbalk met de juiste perioden op het bord om de opdracht naderhand te kunnen bespreken. Tussendoor loopt de docent ook rond om te kijken hoe de leerlingen met de opdracht bezig zijn.

Perioden

1815-1870*
1911-1930
1914-1918
1950-1957
1958-1973
1964-1973
1975-1980
1985-1995
2007-2012

** Maak d.m.v. stippelijntjes de periode langer naar voren. Deze migranten (seizoenarbeiders) komen namelijk al sinds de 17de eeuw naar Nederland.*

3. De docent geeft aan dat de leerlingen moeten stoppen met de opdracht. Er is nu tijd voor een klassikale bespreking. Weten de leerlingen nog door de opdracht welke migrantengroep in de periode tot 1870 naar Nederland kwamen? Etc.

Antwoorden:

1815**-1870: Duitsers (vooral de steenbakkers bleven in de 19de eeuw nog naar Oost-Nederland komen)
1911-1930: Chinezen
1914-1918: Belgen
1950-1957: Indische Nederlanders (Indonesiërs)
1958-1973: Spanjaarden
1964-1973: Turken
1975-1980: Surinamers
1985-1995: Nederlandse Antillen
2007-2012: Polen

*** Seizoenarbeiders komen al sinds de 17de eeuw naar Nederland.*

4. Tot slot kijkt de docent naar de behaalde score bij de opdracht. Welke leerling / welk duo had de meeste vragen goed beantwoord? Er is applaus voor de winnaar(s).

Wat doen de leerlingen?

De leerlingen beantwoorden alleen of in duo's de vragen en doen daarna mee met de klassikale nabespreking.

Werkblad

1. De laatste vijf jaar komen meer migranten uit dan uit Turkije, Marokko, Suriname en de Nederlandse Antillen samen.

2. Het ging goed met de Nederlandse economie in de jaren '60. Er was zoveel werk dat er werknemers uit Zuid-Europa werden gehaald.

Deze werknemers kwamen vooral uit Italië en . Toen het in de jaren '70 economisch beter ging in deze twee landen, verhuisden ook veel mensen weer terug.

3. Het ging goed met de Nederlandse economie in de jaren '60. Nadat Nederland arbeiders uit

Zuid-Europa had gehaald, werden er ook arbeiders in en Marokko geworven.

4. In de 19de eeuw ontving Nederland maar weinig immigranten. Nederland was minder

belangrijk geworden in de handel. De enige seizoenarbeiders die nog uit kwamen, waren de steenbakkers in de Groningse steenfabrieken. Pas eind 19de eeuw konden zij ook stenen bakken in hun eigen land.

5. heeft bij het Nederlandse koninkrijk gehoord. Toen dit land onafhankelijk werd, mochten de inwoners nog vijf jaar lang kiezen of ze in Nederland wilden wonen of niet. Veel mensen besloten toen om naar Nederland te verhuizen.

6. Aan het begin van de Eerste Wereldoorlog wilde het Duitse leger door heen trekken om naar Frankrijk te gaan. Dit land wilde het liefst neutraal blijven, maar dat kon niet meer toen het Duitse leger het land binnenviel. Veel burgers en soldaten uit dit land vluchtten naar Nederland. In Nederland wachtten velen het einde van de oorlog af.

7. Deze voormalige kolonie van Nederland werd in 1949 onafhankelijk. Nu heeft dit land deze

vlag: . Veel Nederlanders die er woonden (vaak met een hoge functie) kwamen terug.

8. Tussen 1911 en 1930 kwamen veel mensen uit dit verre oord naar Nederland. Ze kwamen vooral als 'stokers' op schepen naar Amsterdam en Rotterdam. De Nederlandse handelaars huurden ze in op hun grote schepen. Veel Nederlandse werknemers verloren daardoor hun

baan op de schepen . De mensen uit waren namelijk goedkoper. In de jaren '30 verdween door de economische crisis het werk op de schepen.

9. Deze migranten uit wilden graag in Nederland studeren of een baan zoeken. Eerst kwamen de gemotiveerde jongeren die heel graag wilden studeren. Een paar jaar later kwamen meer mensen naar Nederland, omdat er in Nederland meer werk was.

Docentenbijlage

1. Polen - Periode 2007-2012

Toelichting:

Dit komt vooral doordat de Europese Unie in 2004 veel groter is geworden. Polen kwam bij de EU en de mensen in Polen konden vanaf toen makkelijker in een ander Europees land gaan werken.

Tips bij een fout antwoord:

Tip 1: Dit land is in 2004 ook lid geworden van de Europese Unie.

Tip 2: Dit land ligt in Oost-Europa.

2. Spanje - Periode 1958-1973

Toelichting:

Veel Spanjaarden gingen in de Rotterdamse haven of bij de hoogovens werken. Voor veel werk dat beschikbaar was, hoefde je geen opleiding gevolgd te hebben. Ze zouden hier maar tijdelijk blijven.

Tips bij een fout antwoord:

Tip 1: Er was armoede in eigen land, maar de mensen wilden ook weg van hun dictator Franco.

Tip 2: Veel mensen uit dit land migreerden ook naar Frankrijk of Zuid-Amerika. In Zuid-Amerika konden ze hun eigen taal spreken.

3. Turkije - Periode 1964-1973

Toelichting:

In 1964 sluit de Nederlandse regering een akkoord met Turkije om arbeiders in dit land te werven voor het werk in de Nederlandse fabrieken. De Spanjaarden, Italianen, Turken en Marokkanen werden gastarbeiders genoemd.

Tips bij een fout antwoord:

Tip 1: De mensen uit dit land zijn de grootste groep niet-Westerse allochtonen in Nederland.

Tip 2: Hoewel dit land voor een deel in Europa ligt, noem je de immigranten uit dit land toch **niet-Westerse** allochtonen.

4. Duitsland - Periode 1815*-1870 - De periode waarin seizoenarbeiders naar Nederland kwamen, begon al in de 17de eeuw. Alleen de steenbakkers kwamen nog in de 19de eeuw.

Toelichting:

In bepaalde maanden was er veel werk in het oosten van Nederland. Het hooi- en maaiwerk moest worden gedaan en het turf kon worden gestoken. Duitse arbeiders die niet genoeg verdienden met hun eigen boerderij kwamen naar Nederland om een seizoen extra te verdienen. In Bremen en Hamburg was er in de 19de eeuw meer werk. Alleen de steenbakkers bleven nog naar Nederland komen om te werken.

Tips bij een fout antwoord:

Tip 1: Deze mensen werden ook wel 'Hollandgänger' genoemd.

Tip 2: Deze arbeiders kwamen vaak te voet naar Nederland.

5. Suriname - Periode 1975-1980

Toelichting:

De Nederlandse regering dacht dat de Surinamers blij zouden zijn met hun onafhankelijkheid. Het was totaal onverwacht dat ongeveer de helft van de Surinaamse bevolking naar Nederland kwam. Er waren veel te weinig huizen voor deze migranten. De Nederlandse regering probeerde ze te spreiden over Nederland. Dit lukte maar gedeeltelijk. Veel Hindoestaanse Surinamers woonden liever bij elkaar in Den Haag en andere grote steden.

Tips bij een fout antwoord:

Tip 1: In dit land wonen heel veel verschillende culturen bij elkaar. Indianen waren de eerste bewoners.

Tip 2: Veel mensen kwamen naar Nederland omdat er in hun eigen land weinig werk was. Ze dachten dat de onafhankelijkheid meer armoede zou brengen.

6. België - Periode 1914-1918

Toelichting:

Vooraf Noord-Brabant en Limburg kregen veel vluchtelingen uit België. Er werden snel allerlei noodopvangplekken geregeld, zoals gymzalen, schoolgebouwen en zelfs tuinbouwkassen. De meeste Belgen keerden al tijdens de oorlog terug toen de Duitsers beloofden dat ze veilig zouden zijn.

Tips bij een fout antwoord:

Tip 1: Vooraf in Brabant en Limburg kwamen veel vluchtelingen.

Tip 2: Nederlanders begrepen de gevluchte burgers en soldaten goed. Dit land had liever neutraal willen blijven in de oorlog, net als Nederland.

7. Nederlands-Indië (Indonesië) - Periode 1950-1957

Toelichting:

Na 1800 werd Indië een kolonie van Nederland. Het land ging toen Nederlands-Indië heten. Het had ook een eigen leger: het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (KNIL). Dit waren vaak mensen die eerst op de VOC-schepen hadden gevaren. Na de Tweede Wereldoorlog, in 1945, riep Indonesië haar onafhankelijk uit. Het duurde echter nog vier jaar totdat Nederland haar kolonie opgaf.

Tips bij een fout antwoord:

Tip 1: Veel Molukkers hadden voor de Nederlanders gewerkt, bijvoorbeeld in het leger. Ook zij kwamen naar Nederland.

Tip 2: Dit land bestaat uit heel veel eilanden en de meeste mensen zijn er moslim.

8. China - Periode 1911-1930

Toelichting:

Deze mensen woonden dicht bij elkaar in Rotterdam en Amsterdam. Hierdoor ontstonden echte Chinatowns. De bazen op de schepen zorgden voor simpele woonruimte. De Chinezen vielen aanvankelijk niet zo op. Pas toen er drugsbendes kwamen, viel het de Nederlandse overheid op dat er veel Chinezen in Nederland waren.

Tips bij een fout antwoord:

Tip 1: De mensen die een eigen restaurant in Nederland waren gestart hielden het tijdens de moeilijke jaren '30 goed vol in Nederland. Ze werden bekend om hun restaurants met oosters eten.

Tip 2: Deze migranten waren vaak illegaal in Nederland. Ze hielden erg van opium, een drug die we in Nederland toen nog niet kenden.

9. Nederlandse Antillen - Periode 1985-1995

Toelichting:

Tot 2010 hoorden alle eilanden van de Nederlandse Antillen bij elkaar en hadden ze een vlag. Op 10 oktober 2010 werden Saba, Sint Eustatius en Bonaire bijzondere gemeenten van Nederland. Curaçao, Sint Maarten en Aruba werden onafhankelijke landen, maar horen officieel nog wel bij het koninkrijk der Nederlanden. Hoewel veel Antillianen gewoon werk hebben in Nederland, is er ook een kleine harde kern van Antilliaanse jongeren die zich bezighoudt met criminaliteit.

Tips bij een fout antwoord:

Tip 1: Nederland kon deze migranten niet weigeren, omdat ze Nederlands staatsburger waren. Nu zijn sommige eilanden een zelfstandig land geworden en bestaat de vlag ook niet meer.

Tip 2: Door het vertrek van Shell en de bezuinigingen op deze eilandengroep nam de armoede toe.

Gebruikte bronnen:

<http://www.vijfeeuwenmigratie.nl/periode>

<http://publ.nidi.nl/output/2012/scp-2012-integratie-loozen.pdf>

http://nl.wikipedia.org/wiki/Immigratiebeleid_%28Nederland%29

Leve de verschillen!H/V

Instructie voor de docent

Het Nederlandse koninkrijk kent een zeer multicultureel karakter. In de grondwet worden verschillen erkend en gelijkwaardigheid betracht. In het eerste artikel van de grondwet staan het discriminatieverbod en het gelijkheidsbeginsel centraal. Leerlingen leren hoe divers de Nederlandse bevolking is en ze worden gestimuleerd om na te denken over de mogelijke gevolgen van diversiteit.

Korte omschrijving van de werkvorm

Deze werkvorm bestaat uit drie korte opdrachtjes.

Eerste opdracht

In de eerste opdracht bekijken leerlingen met behulp van een interactieve kaart de samenstelling van hun omgeving: hun wijk, hun dorp of stad, hun provincie. Op welke onderwerpen letten ze vooral als ze iets willen zeggen over de mate van integratie in hun omgeving? En welke andere indicatoren kunnen leerlingen nog bedenken om iets te zeggen over 'integratie'?

Tweede opdracht

In de tweede opdracht gaan leerlingen op zoek naar de spreiding van verschillende groepen allochtonen. Welke groepen wonen waar?

Derde opdracht

De laatste opdracht krijgen de leerlingen een aantal uitspraken te lezen. Zij raden welk land bij de uitspraak hoort. Op deze manier leren ze over de migratie in de afgelopen twee eeuwen.

Leerdoelen

Leerlingen kennen enkele indicatoren voor 'integratie' en kunnen beargumenteren of er sprake is van integratie in hun leefomgeving. Daarnaast krijgen ze meer zicht op de migratiegeschiedenis van Nederland.

Duur

20-30 minuten

Benodigdheden

Computerruimte met een computer voor iedere leerling (of ieder duo).
Voor iedere leerling bij iedere opdracht een werkblad.

Wat doet de docent?

De docent laat de leerlingen plaatsnemen achter de computer en leidt ze naar de goede site om de opdracht te maken. Eerst wordt de eerste opdracht uitgedeeld. De docent loopt rond om eventuele vragen te beantwoorden. Als leerlingen de eerste opdracht (bijna) af hebben, deelt hij de tweede opdracht uit, etc. Na de derde opdracht bespreekt de docent de opdrachten klassikaal. Bij deze bespreking kan hij de achtergrondinformatie gebruiken.

Wat doen de leerlingen?

De leerlingen beantwoorden alleen of in duo's de vragen op de werkbladen, terwijl ze informatie op bepaalde websites opzoeken.

Werkblad 1: Integratie?

Ga naar de volgende website:

<http://www.nrc.nl/nieuws/2012/02/14/statistiek-saai-cbs-cijfers-komen-tot-leven-op-een-kaart/>.

Kom je uit de stad? Maak dan opdracht A. Kom je uit een dorp? Maak dan opdracht B.

Opdracht A

- a. Zoek je eigen wijk op en beschrijf de samenstelling van jouw wijk.

- b. Kijk naar de andere wijken in jouw stad. Wat valt jou op?

- c. Wat kun je zeggen over de mate van integratie in jouw stad?

- d. Waar heb je vooral op gelet bij de beantwoording van de vorige vraag?

- e. Waar kun je nog meer op letten als je iets wil zeggen over de mate van integratie?

- f. Waarin verschilt de samenstelling van een stad en een dorp volgens jou vooral?

Moet je opdracht B maken? Kijk dan op de achterkant!

Opdracht B:

- a. Zoek je eigen dorp op en beschrijf de samenstelling van jouw dorp. Wat valt jou op?

- b. Wat kun je zeggen over de mate van integratie in jouw dorp?

- c. Waar heb je opgelet bij de beantwoording van de vorige vraag? En waar kun je nog meer op letten als je iets wil zeggen over de mate van integratie?

- d. Vergelijk de samenstelling van jouw dorp met die van de dichtstbijzijnde stad. Waarin verschilt de samenstelling van een stad en een dorp volgens jou vooral?

Werkblad 2: Spreiding

Waarschijnlijk heb je bij de eerste opdracht onder andere gekeken naar het onderwerp 'niet-westerse allochtonen' en naar 'het fiscaal maandinkomen per persoon'. Over het algemeen wordt een sterke spreiding van niet-westerse allochtonen geassocieerd met een goede integratie.

Gebruik onderstaande link:

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/allochtonen/cijfers/extra/aandeel-allochtonen.htm>.

- a. Wat zijn de grootste groepen niet-westerse allochtonen in Nederland?

Schrijf ze hieronder op en zet erachter wanneer deze groepen vooral naar Nederland zijn gemigreerd. Wat was hun voornaamste reden voor migratie?

Herkomst:	Periode van migratie:	Voornaamste reden migratie:
1.		
2.		
3.		
4.		

- b. Noem drie aantrekkelijke regio's voor niet-westerse allochtonen. Waarom zijn deze gebieden aantrekkelijk voor niet-westerse allochtonen?

- c. Waar zouden de 'overige' niet-westerse allochtonen vandaan kunnen komen?
Tip: je kunt eventueel in het meest recente jaarrapport integratie van het CBS zoeken.

- d. Welke drie regio's zijn opvallend in trek bij *westerse* allochtonen? Waarom zijn deze gebieden aantrekkelijk voor niet-westerse allochtonen?

Werkblad 3: Migratiegeschiedenis

Welk land wordt er bedoeld? Vul in op de stippellijntjes.

1. De laatste vijf jaar komen meer migranten uit dan uit Turkije, Marokko, Suriname en de Nederlandse Antillen samen.
2. Het ging goed met de Nederlandse economie in de jaren '60. Er was zoveel werk dat er werknemers uit Zuid-Europa werden gehaald. Deze werknemers kwamen vooral uit Italië en Toen het in de jaren '70 economisch beter ging in deze twee landen, verhuisden ook veel mensen weer terug.
3. Het ging goed met de Nederlandse economie in de jaren '60. Nadat Nederland arbeiders uit Zuid-Europa had gehaald, werden er ook arbeiders in en Marokko geworven.
4. In de 19de eeuw ontving Nederland maar weinig immigranten. Nederland was minder belangrijk geworden in de handel. De enige seizoenarbeiders die nog uit kwamen, waren de steenbakkers in de Groningse steenfabrieken. Pas eind 19de eeuw konden zij ook stenen bakken in hun eigen land.
5. heeft bij het Nederlandse koninkrijk gehoord. Toen dit land onafhankelijk werd, mochten de inwoners nog vijf jaar lang kiezen of ze in Nederland wilden wonen of niet. Veel mensen besloten toen om naar Nederland te verhuizen.
6. Aan het begin van de Eerste Wereldoorlog wilde het Duitse leger door heen trekken om naar Frankrijk te gaan. Dit land wilde het liefst neutraal blijven, maar dat kon niet meer toen het Duitse leger het land binnenviel. Veel burgers en soldaten uit dit land vluchtten naar Nederland. In Nederland wachtten velen het einde van de oorlog af.
7. Deze voormalige kolonie van Nederland werd in 1949 onafhankelijk. Veel Nederlanders die er woonden (vaak met een hoge functie) kwamen terug.
8. Tussen 1911 en 1930 kwamen veel mensen uit dit verre oord naar Nederland. Ze kwamen vooral als 'stokers' op schepen naar Amsterdam en Rotterdam. De Nederlandse handelaars huurden ze in op hun grote schepen. Veel Nederlandse werknemers verloren daardoor hun baan op de schepen. De mensen uit waren namelijk goedkoper. In de jaren '30 verdween door de economische crisis het werk op de schepen.
9. Deze migranten uit wilden graag in Nederland studeren of een baan zoeken. Eerst kwamen de gemotiveerde jongeren die heel graag wilden studeren. Een paar jaar later kwamen veel mensen naar Nederland, omdat er in Nederland meer werk was.

Voor de docent

Opdracht 1

Er wordt vaak gekeken naar vier indicatoren om iets te kunnen zeggen over de mate van integratie: 1. sociaaleconomische status (onderwijs, beroep, inkomen)
2. woonconcentratie (etnische minderheden wonen redelijk gespreid)
3. taalbeheersing (taalassimilatie)
4. interculturele huwelijken

Bron: Bessems, K. *Column Buttons*. De Pers, 27 januari 2012.

Bij de eerste opdracht kunnen leerlingen iets zeggen over het fiscale maandinkomen in bepaalde wijken/regio's. Dit valt onder de *sociaaleconomische status*. Daarnaast kunnen leerlingen kijken naar de woonconcentratie in bepaalde gebieden. Niet-westerse allochtonen zoeken elkaar kennelijk op. Leerlingen zullen ontdekken dat er vaak sprake is van een verband: in gebieden met hoge concentraties niet-westerse allochtonen is het fiscale maandinkomen vaak laag. Indicatoren voor integratie als 'taalbeheersing' en 'interculturele huwelijken' zijn niet af te lezen in de NRC-tool die gebruikt wordt in de eerste opdracht.

Opdracht 2

a. Turkije (jaren '60, gastarbeiders – economische motieven & jaren '70, gezinshereniging); Marokkanen (jaren '60, gastarbeiders – economische motieven & jaren '70, gezinshereniging); Surinamers (jaren '70 en '80 – negatief vooruitzicht van velen voor het land Suriname na de onafhankelijkheid – economische motieven); Antillianen / Arubanen (eind jaren '80, begin jaren '90, studie of werk, economische motieven).

b. Het gebied rond de drie grote steden Amsterdam, Den Haag en Rotterdam (maar ook rond Leiden en Utrecht). De reden is vaak dat er al familieleden in dat gebied wonen. De reden voor deze eerste groep is waarschijnlijk de werkgelegenheid rond de steden geweest.

Er zijn nuanceverschillen. Zo vind je de Turkse gemeenschap minder geconcentreerd bij de grote steden terug dan de Marokkaanse gemeenschap bijvoorbeeld. Veel Arubanen, Antillianen en Surinamers wonen meer dan andere groepen in Flevoland.

Zie ook: <http://www.nationaalkompas.nl/bevolking/migratie/zijn-er-in-nederland-verschillen-naar-regio/>.

c. Dat kunnen vluchtelingen zijn, bv. uit Irak, Iran, Somalië of Afghanistan.

d. Zeeuws-Vlaanderen, de regio rond Den Haag, de oostgrens van Limburg.

Op 1 januari 2010 was 9% (1,5 miljoen) van de bevolking in Nederland westers allochtoon. De grootste herkomstgroep onder de westerse allochtonen bestaat uit personen die rechtstreeks (eerste generatie) dan wel via de ouders (tweede generatie) afkomstig zijn uit Indonesië of voormalig Nederlands-Indië. Een bijna even grote herkomstgroep wordt gevormd door allochtonen uit Duitsland. Hierna volgen op grote afstand achtereenvolgens de herkomstlanden België, voormalig Joegoslavië, het Verenigd Koninkrijk en Polen.

- Den Haag heeft veel internationale organisaties waar westerse allochtonen werken en dus ook gaan wonen. De grootste groep westerse allochtonen in Den Haag bestaat uit personen uit voormalig Nederlands-Indië.

- In de grensgemeenten Zeeland en Limburg vind je vooral Belgen en Duitsers. De samenleving is sterk geïnternationaliseerd met veel internationale bedrijven en organisaties. De huizen in Zeeland zijn qua prijs-kwaliteitverhouding voor veel Belgen aantrekkelijk.

Opdracht 3Vraag 1:

Dit komt vooral doordat de Europese Unie in 2004 veel groter is geworden. Polen kwam bij de EU en de mensen in Polen konden vanaf toen makkelijker in een ander Europees land gaan werken. [Periode 2007-2012]

Eventuele tips die u kunt geven bij een fout antwoord:

- Dit land is in 2004 ook lid geworden van de Europese Unie.
- Dit land ligt in Oost-Europa.

Vraag 2

Veel Spanjaarden gingen in de Rotterdamse haven of bij de hoogovens werken. Voor veel werk dat beschikbaar was, hoefde je geen opleiding gevolgd te hebben. Ze zouden hier maar tijdelijk blijven.

[Periode 1958-1973]

Eventuele tips die u kunt geven bij een fout antwoord:

- Er was armoede in eigen land, maar de mensen wilden ook weg van hun dictator Franco.
- Veel mensen uit dit land migreerden ook naar Frankrijk of Zuid-Amerika. In Zuid-Amerika konden ze hun eigen taal spreken.

Vraag 3

In 1964 sluit de Nederlandse regering een akkoord met Turkije om arbeiders in dit land te werven voor het werk in de Nederlandse fabrieken. De Spanjaarden, Italianen, Turken en Marokkanen werden gastarbeiders genoemd. [Periode 1964-1973]

Eventuele tips die u kunt geven bij een fout antwoord:

- De mensen uit dit land zijn de grootste groep niet-Westerse allochtonen in Nederland.
- Hoewel dit land voor een deel in Europa ligt, noem je de immigranten uit dit land toch **niet-Westerse** allochtonen.

Vraag 4

In bepaalde maanden was er veel werk in het oosten van Nederland. Het hooi- en maaiwerk moest worden gedaan en het turf kon worden gestoken. Duitse arbeiders die niet genoeg verdienden met hun eigen boerderij kwamen naar Nederland om een seizoen extra te verdienen. In Bremen en Hamburg was er in de 19de eeuw meer werk. Alleen de steenbakkers bleven nog naar Nederland komen om te werken.

[Periode 1815*-1870] * De periode waarin seizoenarbeiders naar Nederland kwamen, begon al in de 17de eeuw. Alleen de steenbakkers kwamen nog in de 19de eeuw.

Eventuele tips die u kunt geven bij een fout antwoord:

- Deze mensen werden ook wel 'Hollandgänger' genoemd.
- Deze arbeiders kwamen vaak te voet naar Nederland.

Vraag 5

De Nederlandse regering dacht dat de Surinamers blij zouden zijn met hun onafhankelijkheid. Het was totaal onverwacht dat ongeveer de helft van de Surinaamse bevolking naar Nederland kwam. Er waren veel te weinig huizen voor deze migranten. De Nederlandse regering probeerde ze te spreiden over Nederland. Dit lukte maar gedeeltelijk. Veel Hindoestaanse Surinamers woonden liever bij elkaar in Den Haag en andere grote steden. [Periode 1975-1980]

Eventuele tips die u kunt geven bij een fout antwoord:

- In dit land wonen heel veel verschillende culturen bij elkaar. Indianen waren de eerste bewoners.
- Veel mensen kwamen naar Nederland omdat er in hun eigen land weinig werk was. Ze dachten dat de onafhankelijk meer armoede zou brengen.

Vraag 6

Voorals Brabant en Limburg kregen veel vluchtelingen uit België. Er werden snel allerlei noodopvangplekken geregeld, zoals gymzalen, schoolgebouwen en zelfs tuinbouwkassen. De meeste Belgen keerden al tijdens de oorlog terug toen de Duitsers beloofden dat ze veilig zouden zijn. [Periode 1914-1918]

Eventuele tips die u kunt geven bij een fout antwoord:

- Voorals in Brabant en Limburg kwamen veel vluchtelingen.
- Nederlanders begrepen de gevluchte burgers en soldaten goed. Dit land had liever neutraal willen blijven in de oorlog, net als Nederland.

Vraag 7

Na 1800 werd Indië een kolonie van Nederland. Het land ging toen Nederlands-Indië heten. Het had ook een eigen leger: het Koninklijk Nederlands-Indisch Leger (KNIL). Dit waren vaak mensen die eerst op de VOC-schepen hadden gevaren. Na de Tweede Wereldoorlog, in 1945, riep Indonesië haar onafhankelijk uit. Het duurde echter nog vier jaar totdat Nederland haar kolonie opgaf.

[Periode 1950-1957]

Eventuele tips die u kunt geven bij een fout antwoord:

- Veel Molukkers hadden voor de Nederlanders gewerkt, bijvoorbeeld in het leger. Ook zij kwamen naar Nederland.
- Dit land bestaat uit heel veel eilanden en de meeste mensen zijn er moslim.

Vraag 8

Deze mensen woonden dicht bij elkaar in Rotterdam en Amsterdam. Hierdoor ontstonden echte Chinatowns. De bazen op de schepen zorgden voor simpele woonruimte. De Chinezen vielen aanvankelijk niet zo op. Pas toen er drugsbendes kwamen, viel het de Nederlandse overheid op dat er veel Chinezen in Nederland waren.

[Periode 1911-1930]

Eventuele tips die u kunt geven bij een fout antwoord:

- De mensen die een eigen restaurant in Nederland waren gestart hielden het tijdens de moeilijke jaren '30 goed vol in Nederland. Ze werden bekend om hun restaurants met oosters eten.
- Deze migranten waren vaak illegaal in Nederland. Ze hielden erg van opium, een drug die we in Nederland toen nog niet kenden.

Vraag 9

Tot 2010 hoorden alle eilanden van de Nederlandse Antillen bij elkaar en hadden ze een vlag. Op 10 oktober 2010 werden Saba, Sint Eustatius en Bonaire bijzondere gemeenten van Nederland. Curaçao, Sint Maarten en Aruba werden onafhankelijke landen, maar horen officieel nog wel bij het koninkrijk der Nederlanden. Hoewel veel Antillianen gewoon werk hebben in Nederland, is er ook een kleine harde kern van Antilliaanse jongeren die zich bezighoudt met criminaliteit. [Periode 1985-1995]

Eventuele tips die u kunt geven bij een fout antwoord:

- Nederland kon deze migranten niet weigeren, omdat ze Nederlands staatsburger waren. Nu zijn sommige eilanden een zelfstandig land geworden en bestaat de vlag ook niet meer.
- Door het vertrek van Shell en de bezuinigingen op deze eilandengroep nam de armoede toe.

Overig

In beschrijvende zin is de multiculturele samenleving een feit, zie de migratiegeschiedenis van Nederland. Nederland is sinds de jaren '70 begonnen met het opzetten van een immigratiebeleid (en later met een integratiebeleid). Het is dan handig om ook een beeld te hebben bij de ideale multiculturele samenleving. Hoe moeten we een samenleving met zoveel diversiteit inrichten? Deze discussie over de wenselijke vorm van de samenleving hebben we hier laten liggen. Het is de bedoeling dat leerlingen begrijpen dat Nederland (of eerder: de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden) aantrekkelijk was voor migranten. Dit heeft de vraag opgeroepen in de samenleving hoe we om moeten gaan met diversiteit. Leerlingen hebben meer zicht gekregen op de verschillende indicatoren van integratie. Twee indicatoren, namelijk inkomen(sverschillen) en woonconcentratie, hebben ze nader bekeken.

Gebruikte bronnen:

<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/dossiers/allochtonen/cijfers/extra/aandeel-allochtonen.htm>

www.vijfeeuwenmigratie.nl

<http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/E564B557-93DC-492E-8EBD-00B3ECA10FA3/0/2010b61pub.pdf>

<http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/B3D598F1-F2B7-4E79-A0FE-F7964300F076/0/2010b61puberratum.pdf>

<http://www.nrc.nl/nieuws/2012/02/14/statistiek-saai-cbs-cijfers-komen-tot-leven-op-een-kaart/>

<http://www.depers.nl/UserFiles/File/Vrijdag%2027%20januari%202012.pdf>